Finansklagenemnda Bank

Avgjørelse FinKN 2025-276

12.3.2025

TF BANK NORGE NUF

Utlån

Søknad om refinansieringslån – innvilget som forbrukslån og utbetalt direkte til klager – spilleavhengig – dekning av tap?

Klager søkte i 2023 om lån på kr 200 000 til refinansiering av eldre gjeld på totalt kr 181 829. Foretaket innvilget søknaden og utbetalte lånet i sin helhet direkte til klager som et forbrukslån. Klager, som var spilleavhengig, brukte hele lånet på pengespill. Den eldre gjelden ble ikke innfridd. Klager anførte at foretaket skulle ha utbetalt lånet til de tidligere fordringshaverne og krevde at foretaket dekket det tap han hadde lidt. Klager fikk delvis medhold.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 200 000

Saksfremstilling

Saken gjelder spørsmålet om hvorvidt foretaket har misligholdt sine forpliktelser overfor klager, og om han i så fall har et krav mot foretaket.

Klager søkte i mars 2023 om lån på kr 200 000 til refinansiering. Han opplyste at gjelden som skulle refinansieres var på kr 181 829. Han ga i melding til foretaket den 6.2.24 fullmakt til å refinansiere eksisterende lån og kreditter og fullmakt til å instruere andre foretak om å avslutte kredittavtaler.

Foretaket innvilget søknaden som et forbrukslån og utbetalte lånet på kr 200 000 til klagers konto. Foretaket har opplyst at det ikke kunne innvilge lånet som et refinansieringslån, fordi omsøkt beløp oversteg det beløpet som skulle refinansieres.

Klager har opplyst at han er spilleavhengig. Han benyttet lånebeløpet til pengespill, og ikke til refinansiering som forutsatt.

Lånet er senere innfridd ved refinansiering i et annet foretak.

Klager har anført at foretaket var forpliktet til å utbetale refinansieringslånet direkte til fordringshaverne. Som følge av at foretaket utbetalte lånet direkte til ham, fikk han dobbelt så mye gjeld som han hadde fra før. Han har benyttet også det nye lånet til pengespill. Han krever at foretaket dekker det økonomiske tapet han har lidt.

Foretaket har anført at det ikke er ansvarlig for noen deler av klagers tap. Omsøkt lån oversteg beløpet som skulle refinansieres. Det var derfor ikke mulig å benytte unntaket i utlånsforskriften § 14 dersom hele lånesummen skulle innvilges. Klager fikk på denne bakgrunn innvilget lånet som forbrukslån. Det var ikke nødvendig å benytte unntaksbestemmelsen for refinansiering, som det er påkrevd å utbetale direkte til kreditorene. Klager hadde tilstrekkelig inntekt til å betjene lånet. Kravene i utlånsforskriften om nedbetalingstid og gjeldsgrad ble overholdt.

Finansklagenemnda Banks begrunnelse

Klager søkte om lån til refinansiering. Han oppga beløpet som skulle innfris som var tilnærmet det samme som omsøkt lån.

Utlånsforskriften åpner for at finansforetak kan tilby refinansiering av lån i tilfeller selv om det nye lånet ikke oppfyller bestemmelsene i forskriften om betjeningsevne, gjeldsgrad, belåningsgrad og avdrag. Lånet skal ikke overstiger det eksisterende lånets størrelse på refinansieringstidspunktet, jf. § 10. Det fremgår av Finanstilsynets rundskriv 6/2022, som 20.12.24 ble erstattet av RFT -2024-4, at det nye lånet skal utbetales direkte til fordringshaverne.

Finansklagenemnda har i avgjørelse 2024-708, som gjelder et tilsvarende forhold, uttalt følgende:

> Nemnda forstår rundskrivet slik at plikten til utbetaling direkte til kreditor gjelder selv om lånet ikke er gitt etter utlånsforskriften § 14 om unntak fra de alminnelige reglene i §§ 5 (betjeningsevne), 6 (gjeldsgrad) og 13 (løpetid), så lenge formålet er refinansiering av lån i annet finansforetak.
>
> Foretaket forklarer at det ikke kunne gi refinansieringslån på grunn av dårligere rente enn eksisterende lån og klagerens ønske om 15 års løpetid. Foretaket forklarer også at det gir refinansieringslån når det er nødvendig for å avvike fra de alminnelige kravene i utlånsforskriften. Som det fremgår av rundskrivet nevnt ovenfor, åpner ingen av disse begrunnelsene for utbetaling av lånet til klagerens egen konto.

I denne saken fikk klageren medhold, og det innklagede foretaket måtte erstatte hennes økonomiske tap i sin helhet.

Etter nemndas vurdering gjelder denne vurderingen også for saken som nå står til avgjørelse. Klagers formål var å refinansiere eldre gjeld, og foretaket skulle da ikke ha innvilget et forbrukslån på et høyere beløp enn eksisterende gjeld. Foretaket var også forpliktet til å utbetale dette til hans tidligere fordringshavere, og beløpet skulle ikke vært større enn det klager søkte om. Det fremgår av foretakets e-post til klager 1.3.23 at foretaket var innforstått med at lånet skulle benyttes til refinansiering. Foretaket er derfor som utgangspunkt ansvarlig for det tapet klager har lidt.

Foretaket var imidlertid ikke kjent med klagers spilleavhengighet. Nemnda er derfor etter en samlet vurdering kommet til at klager selv må bære halvparten av tapet, jf. skadeserstatningsloven § 5-1 om skadelidtes medvirkning. Dette innebærer at foretaket da skal tilbakeføre halvparten av lånesummen kr 100 000. Tapet omfatter også halvparten av renter både av rentene han har betalt til foretaket og halvparten av renter han har betalt på tilsvarende lån hos nytt foretak. Det foreligger ikke sikre opplysninger om rente i nytt foretak eller når lånet ble refinansiert. Lånet i innklagede foretak løp med 13,4 % rente. Det er sannsynlig at klager refinansierte lånet til bedre vilkår i nytt foretak. Det har gått knapt to år siden tapet oppsto. Nemnda setter rentetapet skjønnsmessig til kr 25 000.

Hovedregelen for erstatning er at den skal utbetales som et kontantbeløp til klagerens frie disposisjon, jf. Lødrup «Erstatningsrett» (6. utgave) s. 454, med mindre det foreligger lovhjemmel for noe annet. Eksempelet som nevnes som unntak fra hovedregelen, er forurensningsloven § 58. Etter nemndas oppfatning må den samme hovedregelen komme til anvendelse for krav på erstatning i kontrakt, men at det også her kan være grunnlag for unntak.

I denne saken er det brudd på reglene om refinansiering i utlånsforskriften, som danner grunnlaget for erstatningskravet. Det kan tilsi at samme løsning som utlånsforskriften har for refinansiering, også bør være regelen for betaling av erstatningskravet. I denne saken er det opplyst at klager er spilleavhengig, og dette er også blitt godt dokumentert gjennom behandlingen av klagesaken i Finansklagenemnda.

Behandling av denne klagesaken gir foretaket en kunnskap som må likestilles med den kunnskap nemnda (flertallet) har gitt uttrykk for utløser erstatningsansvar for brudd på reglene om formidling av spill i FinKN 2022-469, 2025-55 og 2025-193. Foretaket står da i fare for å betale ut

en erstatning som kan bli benyttet til innsats i spill i strid med pengespilloven § 5 og pengespillforskriften § 96, med mindre erstatningen bare benyttes til å nedbetale klagers eksisterende gjeld. Formålet med refinansieringsreglene i utlånsforskriften er å forebygge finansiell sårbarhet i husholdninger, for eksempel hindre gjeldsøkning. Formålet med pengespilloven er å hindre spilleavhengighet.

Nemnda er på denne bakgrunn kommet til at erstatningen skal utbetales til foretaket som betaling av klagers gjeld.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Banks konklusjon

Klager gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Kristin Normann (leder), Knut Bjerve (bransjerepresentant) og Bodil Kristoffersen (forbrukerrepresentant).